

20.10.2022

Dnro 20969/03.04.04.04.16/2021

TAMPEREEN KAUPUNKI

25. 10. 2022

Dno TRE 864/10.02.03/2018

Asia Yleiskaavan hyväksymistä koskeva valitus

Valittaja Teiskon kulttuuri ja luonto ry

Päätös, josta valitetaan

Tampereen kaupunginvaltuuston päätös 19.4.2021 § 53

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Pohjois-Tampereen strategisen yleiskaavan.

Käsittely hallinto-oikeudessa

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Pohjois-Tampereen strategisen yleiskaavan hyväksymistä koskeva päätös tulee kumota.

Hallinto-oikeuden on otettava selkeästi kantaa siihen, miten ponsilauseita voidaan käyttää ja miten sitä ei voida käyttää rakennusoikeudesta päätettäessä.

Kaavoituksen valmistelussa vuorovaikutus ei ole toteutunut maankäyttö- ja rakennuslain 6 §:n edellyttämällä tavalla. Valittajana olevan yhdistyksen antamaan muistutukseen ei ole vastattu. Ponsilauseesta ja yhdenvertaisuudesta esitettyihin muistutuksiin ei ole vastattu siten, että ponsilauseen ja yhdenvertaisuusperiaatteen tulkinta ja käyttö yleiskaavassa riittävästi selviäisivät. Valittaja on lähettänyt myös Tampereen kaupunginvaltuustolle yleiskaavaselostusta koskevan oikaisupyynnön ja kirjelmän, joissa esitettyihin kysymyksiin ei ole annettu vastausta.

Tampereen kaupunginhallituksen kehittämiskokouksessa 24.8.2020 esitetty ponsilause on otettu osaksi yleiskaavaselostusta, vaikka ponsilause ei täytä Tampereen hallintosäännön 109 §:n ponsilauseelle asettamia vaatimuksia. Vastoin Tampereen kaupungin hallintosäännön 109 §:ää ponsi on ristiriidassa hyväksytyyn yleiskaavan määräysten kanssa ja muuttaa sekä laajentaa päätöstä. Ponsi on yleiskaavaselostuksen yleiskaavamääräyksiä käsittelevässä osiossa ja sen loppuosassa todetaan päätöksenantaisesti: ”Mahdollistetaan ohjeellista

tiheämpi rakentaminen esimerkiksi asuntoryhmissä kylä- ja maaseutuvyöhykeille, kun tiheämmälle rakentamiselle on kuntatekniseen, elinkeinojen edistämiseen, rakentamiseen tai ympäristöön liittyvä peruste.” Hallintosäännön vastainen menettely muodostaa vähintään menettelyvirheen.

Ponsilauseen tavoitteen mukaista rakennusoikeuden määrää ja laatua ei ole määritelty riittävästi eikä ponsilauseen suhteen ole tehty lainkaan vaikutusten arviota. Määräykset rakentamisen mahdollistamisesta eivät kuulu ponsilauseen juridiseen luonteeseen, joten kyseessä ei ole ponsi vaan oma itsenäinen päätöksensä rakennustiheyttä koskevien yleiskaavasäännösten ohittamisen mahdollistamisesta, mikä on virheellisesti nimetty ponsilauseeksi. Päätös mahdollistaa alueelle epätyypillisen raskasta rakentamista ja sen vaikutuksista ei ole käyty riittävä julkista keskustelua.

Yleiskaava on ristiriitainen ja epämääräinen. Kaavaselostuksessa oleva ponsilause mahdollista yleiskaavamääräystä tiheämmän rakentamisen ja aiheuttaa epäselvyyttä kaavassa hyväksytyjen rakennusoikeuden määrää, laatua sekä rakennustiheyttä määrittävien säännösten osalta. Ponsilause on muotoilultaan epämääräinen eikä se tarjoa tarpeellista tietoa ratkaisujen perusteiden arvioimiseksi. Se voi tarkoittaa mitä tahansa rakentamista mille tahansa yleiskaavan alueelle. Ponsilause on tavoitteeltaan yleiskaavan asettamien määräysten vastainen. Ponsilauseen tarkoitus on tukea ohi yleiskaavamääräysten tiheää rakentamista ja niitä mahdollistavia poikkeamislupia. Ponsi on myös hallintolain 6 §:n hallinnon oikeusperiaatteiden vastainen.

Yleiskaava vaarantaa yhdenvertaisuusperiaatteen toteutumisen. Yleiskaavan selostukseen on sisällytetty yhdenvertaisuuden ja tasapuolisuuden tulkinta, jolla yritetään ohittaa lain vaatima ihmisten yhdenvertaisuuden ja tasapuolisuuden vaatimus. Kaavaselostuksessa sivulla 5 todetaan, että alueen kokonais-tarkastelu yksittäisten osa-alueiden sijaan antaa mahdollisuuden tutkia alueen kehittämisen painopistealueita ja samalla taata maanomistajien tasapuolinen kohtelu vastaavanlaisilla osa-alueilla. Edellä mainittu yhdenvertaisuusperiaatteen tulkinta on epämääräinen. Muotoilusta ei käy ilmi, mitä tarkoittavat ”vastaavanlaiset osa-alueet” tai millä perusteilla ja ominaisuuksilla osa-alueiden voidaan katsoa olevan toisiaan vastaavia. Yleiskaavan uudesta vyöhykekohtaisesta yhdenvertaisuudesta ei ole esitetty riittävä arviointia ja selvityksiä.

Strategiseen yleiskaavaan ei ole tuotu kaikkia Pohjois-Tampereen alueen palvelun ja hallinnon alan alueita (esimerkiksi PY-alueet). Myös kaavaselostuksessa oleva selvitys on tältä osin puutteellinen.

Lausunnot ja selitykset

Kaupunginhallitus on antanut lausunnon.

Teiskon kulttuuri ja luonto ry on selityksessään muun ohella vaatinut, että hallinto-oikeus hankkii kaupungilta lisäselvitystä ponsilauseesta sekä kaupungin asiassa esittämistä yhdenvertaisuusperiaatteen tulkinnoista.

Hallinto-oikeuden ratkaisu ja perustelut

Hallinto-oikeus ei tutki vaatimusta ponsilausesta koskevan ohjauksen antamisesta.

Hallinto-oikeus hylkää vaatimuksen lisälausunnon hankkimisesta kaupungilta.

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Tutkimatta jättäminen

Hallinto-oikeuden toimivaltaan ei kuulu antaa etukäteen viranomaisille asioiden käsittelyyn liittyviä ohjeita.

Lisälausunto

Asiassa saatu selvitys huomioon ottaen lisälausunnon hankkiminen kaupungilta ei ole tarpeen.

Vuorovaikutus

Maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n 1 momentin mukaan kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehtoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

Maankäyttö- ja rakennuslain 65 §:n 1 momentin mukaan kaavaehdotus on asetettava julkisesti nähtäville. Nähtäville asettamisesta on tiedotettava kaavan tarkoituksen ja merkityksen kannalta sopivalla tavalla. Kunnan jäsenille ja osallisille on varattava tilaisuus esittää mielipiteensä asiassa (muistutus). Pykälän 2 momentin mukaan muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa, on ilmoitettava kunnan perusteltu kannanotto esitettyyn mielipiteeseen.

Kaavaselostuksesta ja muista asiakirjoista ilmenee, että asian käsittelyn aikana on järjestetty muun muassa yleisötilaisuuksia ja asukaskyselyitä. Kaavaluonnos on ollut julkisesti nähtävillä 4.4.- 31.5.2019 ja kaavaehdotus 29.10.- 30.11.2020. Kaavaehdotusta koskeva palaute ja siihen laaditut vastineet on koottu erilliseen raporttiin Ehdotusvaiheen palaute ja vastineet. Teiskon kulttuuri ja luonto ry:n muistutuksen johdosta annetussa vastineessa on käsitelty muun muassa kaupunginhallituksen ponsilausesta sekä maanomistajien tasavertaisuutta.

Teiskon kulttuuri ja luonto ry:llä ja myös muilla osallisilla on ollut mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun ja saada siitä tietoja siinä

laajuudessa kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa edellytetään. Jätettyihin muistutuksiin on annettu vastineet. Kaavoitusmenettely ei ole lainvastainen sillä perusteella, ettei annettu vastine ole ollut valittajan mielestä riittävä tai sillä perusteella, ettei kaavan jatkovalmistelu ole edennyt osallisten esittämällä tavalla.

Valituksenalainen päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä vuoro-vaikutusta koskevalla valitusperusteella. Kaavan tai kaavoitusmenettelyn lainmukaisuuden kannalta ei ole merkitystä valittajan kaupunginvaltuustolle lähetettyjen yhteydenottojen käsittelyssä mahdollisesti tapahtuneilla puutteilla.

Kaavan muu lainmukaisuus

Sovellettavat oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslain 35 §:n 1 momentin mukaan yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Yleiskaava voidaan laatia myös maankäytön ja rakentamisen ohjaamiseksi määrättyllä alueella. Pykälän 2 momentin mukaan yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n 2 momentin mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
- 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
- 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;
- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
- 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
- 7) ympäristöhaittojen vähentäminen;
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
- 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Pykälän 3 momentin mukaan edellä 2 momentissa tarkoitettut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Maankäyttö- ja rakennuslain 40 §:n 1 momentin mukaan yleiskaava esitetään kartalla. Kaavaan kuuluvat myös kaavamerkinnät ja -määräykset. Pykälän 2 momentin mukaan yleiskaavaan liittyy selostus, jossa esitetään kaavan tavoitteiden, eri vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten sekä ratkaisujen perusteiden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Asiassa saatu selvitys

Kaavaselostuksessa todetaan, että Pohjois-Tampereen strateginen yleiskaava on laadittu ohjaamaan alueen jatkosuunnittelua (muun muassa kaavoitus, poikkeamispäätökset, suunnittelutarveharkinta, rakennusluvut) ja antamaan tietoa nykytilanteesta ja tulevaisuuden linjauksista.

Strategisella yleiskaavalla määritellään pysyvän asumisen ja uuden asuntorakentamisen, palvelujen saatavuuden, vesihuollon järjestämisen, maaseutuelinkeinojen sekä matkailun ja virkistyskäytön kehittämisen tavoitteet sekä linjataan erityyppisten alueiden rakentamismahdollisuudet ja suunnittelutavat. Alueen kokonaistarkastelu yksittäisten osa-alueiden sijaan antaa mahdollisuuden tutkia alueen kehittämisen painopistealueita ja samalla taata maanomistajien tasapuolinen kohtelu vastaavanlaisilla osa-alueilla.

Kaavassa esitetään jatkosuunnittelua varten strategisia kehittämislinjauksia, tarkempia alueisiin ja kohteisiin liittyviä kaavamerkintöjä määräyksineen sekä informatiivisia muiden viranomaisten ja tiedontuottajien tuottamaan paikkatietoon perustuvia merkintöjä.

Strategisen yleiskaavan tarkoitus on osoittaa Pohjois-Tampereen maankäytön tulevaisuuden linjaukset. Kämmenniemi, Nurmi-Sorila ja Terälahti säilyvät alueen palvelutaajamina ja niiden asemaa vahvistetaan. Strateginen kaava osoittaa palvelujen osalta niiden painopistealueet, mutta kaava ei suoraan varmista palvelujen säilymistä tai kehittämistä alueella.

Alueen rakentamisen ohjaaminen perustuu erityyppisiin laskennallisiin vyöhykkeisiin. Asumiseen, matkailupalveluihin sekä teollisuus- ja tuotanto-toimintoihin tarkemmin varatuilla alueilla rakentamisen mitoitus ratkaistaan pääsääntöisesti asemakaavalla. Kyläalueilla, palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisilla alueilla ja maaseutualueilla rakentamisen mitoitus perustuu strategisen yleiskaavan yleismääräyksiin. Mitoitusperiaate kyläalueilla ja palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisilla alueilla on sama, mutta koska perusteet vyöhykkeiden valinnasta poikkeavat toisistaan, on ne haluttu osoittaa omilla merkinnöillään. Maaseutualueesta poikkeavalla mitoituksella halutaan tukea kyläalueiden elinvoimaisuutta ja palvelujen säilymistä.

Pohjois-Tampereen strateginen yleiskaava sisältää kolme oikeusvaikutteista kaavakarttaa:

- 1) yhdyskuntarakenne
- 2) matkailu, virkistys, luonto ja kulttuuriympäristö
- 3) yhdyskuntatekniikka ja ympäristöterveys

Kaavakarttojen mittakaava on noin 1:90 000.

Kaavakartalla yhdyskuntarakenne on yleismääräyksissä todettu muun ohella, että rakennuspaikkojen enimmäismitoitus ranta-alueen ulkopuolella perustuu emätilatarkasteluun, jonka poikkileikkausvuosi on 1982. Emätilatarkastelua käytetään maanomistajien tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi suunnittelutarveratkaisua harkittaessa. Asemakaavoitettavien alueiden suunnittelu ja

mitoitus ei perustu emätilatarkasteluun. Emätilatarkastelussa tilan pinta-alaan ei huomioida luonnonsuojelu- tai maa-ainesten ottoalueita, vesialueita tai niitä ranta-alueita (200 metriä rantaviivasta), joiden rakennusoikeus on mitoitettu rantayleiskaavassa rantaviivan pituuteen perustuen.

Emätilatarkasteluun perustuva mitoitus:

Kyläalueet ja palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisat alueet:

Emätilan 1.-4. rakennuspaikka (rp) 1 rp/ 2 hehtaaria (ha) ja sitä useammat rakennuspaikat 1 rp/ 4 ha.

Maaseutualueet: 1 rakennuspaikka/ emätilan 4 ha, enintään 10 rp emätilaa kohden.

Edellä mainitulla yhdyskuntarakennetta koskevalla kaavakartalla on osoitettu asumisen alueet, asumisen ja virkistyneen sekoittuneet alueet sekä asumisen ja elinkeinotoimintojen sekoittunut alue. Kaavamääräysten mukaan maankäyttökyseisillä alueilla tulisi ratkaista pääasiassa asemakaavalla. Lisäksi kaavakartalla on osoitettu kyläalueet, palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisat alueet, maaseutualueet, matkailupalvelujen alueet sekä teollisuus- ja tuotantotoimintojen alueet.

Kaavan yleismääräysten mukaan yhdyskuntarakennetta ja sen kehitystä kuvaavan vuosittaisen raportoinnin perusteella arvioidaan tarve aluekohtaisten tarkempien selvitysten tai suunnitelmien käynnistämiseksi.

Edellä mainitulla kaavakartalla on tekstimerkinnoilla osoitettu palvelukeskittymät Nurmi-Sorilaan, Kämmenniemeen ja Terälahteen. Palvelukeskittymiä koskevat seuraavat tarkemmat kaavamerkinnot ja niiden selitykset: NURMI-SORILAN PAIKALLISKESKUS JA KOULUT (paikalliskeskus, jota kehitetään hyvin saavutettavana julkisten ja yksityisten palvelujen ja vapaa-ajan toimintojen alueena), KÄMMENNIEMEN PALVELUKESKUS JA KOULU (palvelukeskus, jossa sijaitsee julkisia ja yksityisiä palveluita) ja TERÄLAHDEN KYLÄKESKUS JA KOULU (kyläkeskus, jossa sijaitsee julkisia ja yksityisiä palveluita).

Kaavaselostuksessa on todettu, että kyläalueiden ja palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisien alueiden muita alueita väljemmillä mitoitusperiaatteilla halutaan edistää maaseudulle tavoiteltua rakentamista ja tukea sen avulla alueiden elinvoimaisuutta ja palveluiden säilymistä. Rantayleiskaavan, kyläkaavojen ja ranta-asemakaavojen ulkopuolisen rakentamisen mitoitusperiaatteet on laadittu samanlaisessa asemassa olevien maanomistajien tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi ja rakentamisen ohjaamisen selkeyttämiseksi.

Kaavaselostuksesta ilmenee, että kaupunginhallituksen kehittämiskokouksessa 24.8.2020 on hyväksytty kaavan jatkotyöskentelyä ja pohjoisen alueen kehittämistä ohjaava ponsi, joka on kirjattu kaavaselostuksessa myös kohtaan Kaavatyötä koskevat päätökset ja osioon, jossa on selostettu tarkemmin yhdyskuntarakenteen yleismääräystä koskevaa kaavamääräystä.

Hallinto-oikeuden johtopäätökset

Yleiskaava esitetään kartalla. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset oikeusvaikutukset liittyvät kaavakarttaan sekä siihen sisältyviin kaavamerkintöihin selityksineen ja kaavamääräyksiin. Toisin kuin kaavakartta ja kaavamerkinnät ja -määräykset, kaavaselostus ei ole osa yleiskaavaa. Kaavaselostuksella ei ole suoranaisia oikeudellisia vaikutuksia. Selostus ei myöskään voi olla muutoksenhaun kohteena. Toivomusponssi on kunnan toimielimen varsinaiseen päätökseen liittyvä ohje, toivomus tai muu kannanotto. Tällaisen ponnin hyväksyminen katsotaan luonteeltaan valmisteluksi, eikä siitä voi erikseen valittaa. Edellä esitetty huomioon ottaen valituksenalainen päätös ei ole lainvastainen toivomuspontteen liittyvillä valitusperusteilla.

Suomen perustuslain 6 §:stä ilmenevää yhdenvertaisuusperiaatetta on sovellettava myös maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa kaavoituksessa. Periaate, jonka toteuttamistapa viime kädessä riippuu kulloinkin kysymyksessä olevasta kaavamuodosta, edellyttää muun ohella, ettei maanomistajia aseteta kaavassa toisistaan poikkeavaan asemaan, ellei siihen kaavan sisältöä koskevat säännökset huomioden ole maankäytöllistä perustetta tai muuta hyväksyttävää syytä. Kun otetaan huomioon kaavassa osoitetut erilaiset aluevaraukset, niihin liittyvät rakentamisen määrää ohjaavat periaatteet sekä se, että kyseessä on yleispiirteinen kaava, kaavaratkaisussa on huomioitu maanomistajien tasapuolinen kohtelu. Ottaen huomioon edellä kaavaselostuksen vaikutuksista todettu, kaavaselostuksessa oleva yksittäinen lause ei voi olla muutoksenhaun kohteena. Tiiviimpää asutusta on osoitettu olemassa olevan yhdyskuntarakenteen mukaisesti asutuskeskittymien yhteyteen. Kaavan yleispiirteisyys huomioon ottaen tarkempien selvitysten laatiminen maanomistajien yhdenvertaisen kohtelun toteutumisesta ei ole ollut tarpeen.

Kun otetaan huomioon kaavan mittakaava ja yleispiirteisyys sekä kaavassa asetettu seurantavelvoite, kaava ei ole lainvastainen siitä syystä, ettei siinä mahdollisesti ole osoitettu kaikkia olemassa olevia PY-alueita. Asia ei ole edellyttänyt tarkempaa selvitystä.

Kunnalla on itsehallintonsa puitteissa oikeus päättää, millainen kaava alueelle laaditaan. Hallinto-oikeus voi tutkia valituksesta ainoastaan kaavan lainmukaisuutta koskevat valitusperusteet. Valtuuston hyväksymää lainmukaista kaavaa ei voida kumota sillä perusteella, että valittajan käsityksen mukaan alueelle olisi tarkoituksenmukaisempaa laatia osin toisenlainen kaava. Kaava ei ole valituksessa esitetyillä perusteilla lainvastainen.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Maankäyttö- ja rakennuslaki 6 § ja 9 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 37 § ja 81 § 2 mom 1 kohta

Hallintolaki 6 §

Tuomioistuinlaki 4 luku 1 §

Kuntalaki 135 § 2 mom

Päätöksen tiedoksi

Päätös on annettu julkipanon jälkeen päätöksen ensimmäiseltä sivulta ilmenevänä antopäivänä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla kunnallisvalituksin korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (julkipanon jälkeen).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Esittelijäjäsen Paula Pihlava

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Paula Pihlava, Ria Savolainen ja Maria Jokinen

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Teiskon kulttuuri ja luonto ry
Jäljennös	√ Tampereen kaupunginhallitus
	Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ympäristökeskus
Tiedoksi	Ympäristöministeriö, sähköpostitse
Oikeudenkäyntimaksu	260 euroa, laskutetaan myöhemmin

jk

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA
Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA
Puhelinnumero: 029 56 42210
Faksi: 029 56 42269
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soittaessa
puheluista peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen
paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>

Liite hallinto-oikeuden päätökseen

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkipanon jälkeen. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen antopäivästä**, sitä päivää lukuunottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00 – 16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>